

У дохристиянський час та довгий час у християнський період літочислення велося з урахуванням як сонячного круга, так і місячного: «А писан в Кобрыни в лѣто шесть тысячи девятьсотъ семдесятъ третего, кругъ слонца первого а луны девятнадцатого индикта тринадцатого, мѣсяца фебруарія девятнадцатого на серкизной недѣле.» (Кобринь, 1465АкВАК III, 4) [16, слово «кругъ», С. 517]. У офіційних документах XV ст. при зазначенні дати записувався і день за лунним кругом (місячний цикл, що складається з 28 років юліанського літочислення), і день за сонячним (місячний цикл, що складається з 19 років юліанського літочислення).

Номер року задавався не одним числом, як сьогодні, а трьома числами, кожне з яких змінювалося в дуже обмежених межах. Числа ці мали власні назви: "індикт", "сонячний круг", "лунний круг". Кожне з них щороку збільшувалося на одиницю, але як тільки досягало закладеної йому межі, скидалося до одиниці. А потім знову щороку зростала на одиницю. І так далі. Таким чином, замість одного, в принципі нескінченного лічильника років, яке використовується сьогодні, в індіктовому способі застосовують три кінцеві циклічні лічильники. Вони задавали рік трійкою невеликих чисел, кожне з яких не могло вийти з запропонованих йому вузьких кордонів. Це були:

- Індикт, який змінювався від 1 до 15 і знову скидався на 1;
- Сонячний круг, який змінювався від 1 до 28 і знову скидався на 1;
- Лунний круг, який змінювався від 1 до 19 і знову скидався на 1.

Літописець, що використовує індіктовий спосіб літочислення, міг написати, наприклад, таке: "дана подія відбулася в індикт 14, круг Сонця 16, круг Місяця 19. А на наступний рік сталося те-то і те-то в індикт 15, круг Сонцю 17, круг Місяця 1.

Оскільки беруть участь у індіктовому літочисленні числа-обмежувачі 15, 28 і 19 є взаємно простими, то будь-яке їх поєднання повторюється тільки через кількість років, що дорівнює добутку цих чисел: $7980 = 15 \times 28 \times 19$. Таким чином, повторення індіктової дати відбувається лише через 7980 років. Отже, на відрізку часу тривалістю майже вісім тисяч

років індіктовий спосіб задає рік абсолютно однозначно.

У XVII столітті старовинний спосіб ліку років по індіктами, сонячному кругу, лунному кругу вже втратив своє практичне значення. Однак у текстах попередньої епохи XIV-XVI століть він був ще дуже поширений. Переписувачі XVII століття не розуміли сенсу таких дат і спотворювали їх при переписуванні. Не виключено, що в деяких випадках спотворення були внесені навмисно з метою знищення старої хронологічної традиції.

Від початку духовної окупації Русі християни забороняли спостерігати за місяцями, часами, днями і роками, сонячним і лунними рухами, займатися астрономією, бо за їх версією – усе це шкідливе.

Тема потребує подальших досліджень.